

اطلس جامع داینوفلاژله‌های دوره کرتاسه حوضه رسوبی کپه‌داغ

تألیف

دکتر محسن علامه

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

دانشیار گروه زمین‌شناسی

سرشناسه : علامه، محسن، ۱۳۴۵-
 عنوان و نام پدیدآور : اطلس جامع داینوفلاژله‌های دوره کرتاسه حوضه رسوبی کپه داغ/مؤلف محسن علامه
 مشخصات نشر : مشهد: نگاران سبز، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۱۵۲ ص.
 شابک : ۹۷۸۶۰۰۹۶۸۲۹۷۳: ۱۸۰۰۰۰ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه: ص ۱۴۶.
 موضوع : دینوفلاژلاتها -- ایران -- اطلس‌ها
 موضوع : Dinoflagellates -- Iran -- Atlases
 موضوع : تازه‌نگاران -- بوم‌شناسی
 موضوع : Dinoflagellates -- Ecology
 موضوع : کپه‌داغ
 موضوع : (Kopet Dagh) Iran
 ردیف کتابخانه : ۱۳۹۵/۵۸۹۴۳
 شماره کتابخانه : ۴۵۵۴۸۵۲

۲۴۸

- ◆ ناشر: معاونت پژوهشی و فن آوری دانشگاه آزاد اسلامی مشهد و انتشارات نگاران سبز
- ◆ نام کتاب: اطلس جامع داینوفلاژله‌های دوره کرتاسه حوضه رسوبی کپه داغ
- ◆ تألیف: دکتر محسن علامه
- ◆ تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
- ◆ نوبت چاپ: نخست/ زمستان ۱۳۹۵
- ◆ تعداد صفحات: ۱۵۲ صفحه
- ◆ چاپ: زبرجد (۳۶۰۸۰۴۲۵)
- ◆ قیمت: ۱۸۰.۰۰۰ ریال
- ◆ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۸۲۹-۷-۳

مرکز بخش: مشهد - بلوار امامیه - دانشکده فنی مهندسی دانشگاه آزاد اسلامی
 نمایشگاه و فروشگاه کتاب دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد تلفن: ۳۶۶۲۵۵۷۸

پیشگفتار:

امروزه علوم در شاخه‌های مختلف گسترش فراوانی پیدا کرده است. در این میان، یکی از علمی که نشان‌دهنده عظمت خلقت و آفرینش خداوند است و از اهمیت زیادی در اکتشافات هیدروکربوری و همچنین بوم‌شناسی دیرینه، برخوردار است، علم دیرینه‌شناسی می‌باشد که همچون سایر علوم، گسترش فراوانی پیدا کرده و به شاخه‌های متنوعی از جمله دیرینه‌شناسی مهره‌داران، بی‌مهرگان، گیاهی، مکرر و فسیل‌های فرامینفرا و غیرفرامینفرا، نانوپلانتکتون‌های آهکی و پالئوپالینولوژی و ... تقسیم شده است. سیل‌هایی که در حیطه پالئوپالینولوژی قرار می‌گیرند و در اکتشافات هیدروکربوری و بوم‌شناسی دیرینه از این شاخه‌ها، ویژگی‌های برخوردارند دارای ویژگی‌های خاصی مانند قدمت، فراوانی، اندازه ریز و از همه، سم‌تر، سموت در برابر اسید HCl و HF می‌باشند که آنها را از بعضی جهات از سایر سنگواره‌ها متمایز می‌سازد و شامل آکریتارک‌ها، داینوفلاژله‌ها، اسکلوکودنت‌ها، کیتینوزوآها، مگاسپورها و میکروسپورها، پولن، بازدانگان و نهاندانگان، قطعات چوب، پوسته کیتینی فرامینفرا، بدنه و اسپور قارچ‌ها و ... می‌باشند. در ایران، داینوفلاژله‌ها که از دوره تریاس تا عهد حاضر مشاهده می‌شوند، از اهمیت خاصی برخوردارند. در کشور ایران فسیل داینوفلاژله‌ها در سازندهای مختلف به ویژه در سازندهای مربوط به حوضه رسوبی کپه‌داغ دیده می‌شوند، اما تاکنون اطلسی جامع و مدون در این زمینه تهیه نشده است و تدوین چنین اطلسی برای نخستین بار ضروری به نظر می‌رسید.

کتاب حاضر، اطلس جامع داینوفلاژله‌های دوره کرتاسه حوضه رسوبی کپه‌داغ می‌باشد که مشتمل بر دو فصل است. فصل اول، کلیات موضوع و فصل دوم بررسی اسلایدهای پالینولوژیکی تهیه شده از سازندهای کرتاسه کپه‌داغ را در برمی‌گیرد. در فصل اول پس از بیان مقدمه‌ای کوتاه، ابتدا انواع پالینومورف‌ها که شامل آکریتارک‌ها، کیتینوزوآها، اسکلوکودنت‌ها، جلبک‌های میکروسکوپی، اسپورهای گیاهی، پولن، اسپورهای کیتینی قارچی و دیگر اعضای قارچی، مگاسپورها، بافت چوبی فسیل شده، پوسته داخلی میکروفرامینفرا و در نهایت، داینوفلاژله‌ها مورد بررسی قرار گرفته سپس مزایا و کاربردهای پالینولوژی توضیح داده شده است. در بررسی چینه‌شناسی منطقه که موضوع مهم بعدی در این فصل می‌باشد کلیه سازندهای حوضه رسوبی کپه‌داغ به سن کرتاسه که شامل سازندهای شوربچه، تیرگان، سرچشمه، سنگانه، آیتامیر، آب‌دراز، آب‌تلخ، نیزار و کلات می‌باشد، مورد بحث قرار می‌گیرد. ضمناً در این فصل از تصاویر گویا و توضیحات کامل و جامع استفاده شده است. در فصل

دوم با عنوان اطلس، که قسمت اصلی کتاب را تشکیل می‌دهد، قبل از تصاویر اسلایدهای پالینولوژیکی، برای درک بهتر و آشنایی بیشتر، مشخصات عمومی، مورفولوژی پوسته، سیست، دهانه، شکل صدف و تزئینات سطحی، طبقه‌بندی، تولید مثل، اکولوژی و گسترش چینه‌شناسی داینوفلاژله‌ها توضیح داده شده است. در ادامه، روش مطالعه که شامل عملیات صحرایی و مطالعات آزمایشگاهی می‌باشد، همراه با تصاویر گویا، آورده شده است و در نهایت قسمت اصلی کتاب که شامل تصاویر داینوفلاژله‌های شناسایی شده مربوط به سازندهای دوره کرتاسه حوضه رسوبی کپه‌داغ می‌باشد، آورده شده است. لازم به ذکر است، تهیه این اطلس که برای اولین بار در کشور، تهیه شده است، می‌تواند مرجع بسیار و می‌رای کلیه دانشجویان، اساتید و نیز پژوهشگران محترم در کارهای تحقیقاتی مرتبط محسوب شود.

در خاتمه بر خود لازم دیدم که از راهنمایی‌های ارزنده و همیشگی استاد ارجمندم جناب آقای دکتر ابراهیم قاسمی‌نژاد، استاد دانشگاه تهران و همچنین همکاری‌ها و حمایت‌های معاونت محترم پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد تشکر نمایم. همچنین از آقای دکتر عباس قادری به خاطر عکس روی جلد (سازندهای حوضه رسوبی کپه‌داغ) و گروه دانه‌مزدوران تقدیر می‌گردد. در پایان از کلیه پژوهشگران و صاحب‌نظران و اساتید محترم استنادهایم که هرگونه کم و کاست و یا ایرادی که در کتاب حاضر ملاحظه نمودند را به اینجانب یادآوری نمایند تا در چاپ‌های بعدی لحاظ گردد.

محسن علامه

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد)

فهرست مطالب

۱	فصل اول: کلیات
۲	۱-۱. مقدمه
۲	۲-۱. انواع پالینومورف‌ها
۲	۱-۲-۱. آکریتارک‌ها
۳	۲-۲-۱. کینه‌وزوآها
۴	۳-۲-۱. اسکلوکودونت‌ها
۵	۴-۲-۱. اجتماعی میکروسکوپی
۵	۵-۲-۱. اسپورهای گیاهی
۶	۶-۲-۱. پولن
۷	۷-۲-۱. اسپورهای کیتینی قارچی و بگ‌اعضا قارچی
۷	۸-۲-۱. مگاسپورها
۸	۹-۲-۱. بافت چوبی فسیل شده
۸	۱۰-۲-۱. پوسته داخلی میکروفرامینیفرها
۹	۱۱-۲-۱. داینوفلازله‌ها
۹	۳-۱. مزایا و کاربردهای پالینولوژی
۱۱	۴-۱. تعداد پالینومورف‌ها در رسوبات
۱۲	۵-۱. چینه‌شناسی کلی منطقه
۱۲	۱-۵-۱. سازند شورجه
۱۴	۲-۵-۱. سازند تیرگان
۱۶	۳-۵-۱. سازند سرچشمه
۱۸	۴-۵-۱. سازند سنگانه
۲۰	۵-۵-۱. سازند آیتامیر
۲۲	۶-۵-۱. سازند آب‌دراز
۲۴	۷-۵-۱. سازند آب‌تلخ
۲۷	۸-۵-۱. سازند نیزار

۲۸	۱-۵-۹. سازند کلات
۳۱	فصل ۲: اطلس
۳۲	۲-۱. داینوفلازله‌ها
۳۲	۲-۱-۱. مشخصات عمومی
۳۴	۲-۱-۲. مورفولوژی پوسته
۳۹	۲-۱-۳. سیست داینوفلازله‌ها
۳۹	۲-۱-۴. دهانه در داینوفلازله‌ها
۴۰	۲-۱-۵. شکل صدف و تزئینات سطح داینوفلازله‌ها
۴۱	۲-۱-۶. طبقه‌بندی داینوفلازله‌ها
۴۴	۲-۱-۷. تولید مثل داینوفلازله‌ها
۴۵	۲-۱-۸. اکولوژی داینوفلازله‌ها
۴۵	۲-۱-۹. گسترش چینه شناسی داینوفلازله‌ها
۴۸	۲-۲. روش مطالعه
۴۸	۲-۲-۱. عملیات صحرایی
۴۸	۲-۲-۲. مطالعات آزمایشگاهی
۵۸	۲-۳. راهنمای استفاده از اطلس
۱۴۶	فهرست منابع